

Megaproject onder de loep

Parlementaire enquêtecommissie Corona: de 3 psychologische valkuilen van het getuigenverhoor

Een belangrijke methode om informatie te verzamelen bij **parlementaire enquêtes** – een van de grootste projecten die de Tweede Kamer kan optuigen – is **het verhoor**. Maar hoe betrouwbaar zijn die verhoren eigenlijk?

De commissie voelt bijna 50 personen aan de tand, onder ede. Bewust liegen zullen ze dus waarschijnlijk niet. Maar betekent dit dat ze **de waarheid** vertellen?

Volgens Jasper van den Brink, docent en auteur van het boek 'De psychologie van projectmanagement', speelt psychologie hier een grote rol, en moet de enquêtecommissie rekening houden met **3 grote psychologische valkuilen**.

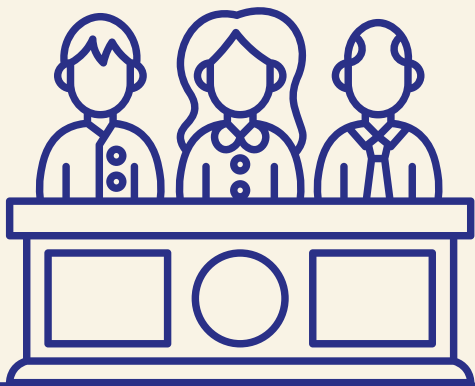
1. Het **geheugen** is gekleurd

“Veel mensen denken dat je geheugen functioneert als een film. Maar helaas, zo goed werkt ons geheugen niet. Herinneringen worden beïnvloed door **latere gebeurtenissen en meningen** over een situatie, en veranderen dus in de loop der jaren. Wat de verhoorden zich herinneren over de coronacrisis kan daardoor heel anders zijn dan de echte situatie, vijf jaar geleden.”

2. Commissieleden zijn niet objectief

“Hoe hard ze het misschien ook proberen, de commissieleden kunnen niet neutraal luisteren. Ook zij zijn beïnvloed door latere gebeurtenissen en meningen over de situatie. Ze zullen waarschijnlijk op zoek gaan naar bevestiging van hun eigen ideeën. En hun geheugen zal deze bevestigingen vervolgens beter onthouden en makkelijker weer naar boven halen. De ‘**confirmation bias**’, zoals dat in de psychologie heet.”

3. Terugblikken doe je gekleurd

“Ook de uiteindelijke oordelen worden beïnvloed door latere gebeurtenissen en meningen. Als je achteraf weet wat tijdens de crisis de juiste beslissing was geweest, is het moeilijk om je voor te stellen dat iemand destijds de verkeerde beslissing nam. Jij weet immers al wat het goede antwoord is. Dit wordt in de psychologie de **‘hindsight bias’** genoemd: de neiging om het verleden te beoordelen of te veroordelen met de kennis van nu.

Kun je de volledige waarheid achterhalen door middel van verhoren?

Volgens Van den Brink is dat dus knap lastig. Wel zijn er **4 door onderzoek onderbouwde interventies** die kunnen helpen...

1. "Onderzoek het **tegenovergestelde**. Stel jezelf en elkaar de vraag: wat kunnen redenen zijn dat onze inschatting niet klopt?"
2. "Zorg dat je de **psychologische valkuilen** kent en herkent. Dat lost het probleem niet op, maar maakt de impact minder groot."
3. "Neem de tijd. Hoe meer **tijdsdruk**, hoe groter het risico dat het oordeel gekleurd is."
4. "Koester de **kritische stem** in je hoofd. Hoe goed kun je jouw oordeel aan iedere stakeholder uitleggen?"

Ontdek de master Projectmanagement

Wil jij meer weten over de psychologie en dynamiek achter kleine en grote projecten? Ontdek op [**www.mpm.hu.nl**](http://www.mpm.hu.nl) of de **master Projectmanagement** (voltijd of deeltijd) iets voor jou is.